

**แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็ก
ปฐมวัยแห่งชาติ ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตจังหวัดพระนครศรีอยุธยา***
**Guidelines for the Development of the Standard Operation
on Administration of the National Early Childhood Development
Center under the Local Administrative Organization in
Pha Nakhon Si Ayutthaya Province**

ภูษิตา กระจ่างแสง และนิยดา เปี่ยมพิชชนะ

Phusita Krajangsang and Niyada Piampuechana

มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

Northeastern University, Thailand

Corresponding Author, E-mail: phusita5302090@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบันสภาพที่พึงประสงค์ 2) ศึกษาความต้องการจำเป็นของการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และ 3) แนวทางการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตจังหวัดพระนครศรีอยุธยา เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน ระหว่าง วิธีการวิจัยเชิงปริมาณ และการวิจัยเชิงคุณภาพ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือผู้อำนวยการ หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแล คณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพระนครศรีอยุธยา รวมทั้งสิ้นจำนวน 348 คน ด้วยการใช้แบบสอบถามแบบแบ่งชั้นภูมิ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเป็นแบบสอบถามมาตรฐานค่า 5 ระดับ มีความตรงเชิงเนื้อหาเท่ากับ 0.67-1.00 และความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ 0.95 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย ดัชนีความต้องการจำเป็นแบบปรับปรุง ค่ามัธยฐาน และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์

*ได้รับบทความ: 17 พฤษภาคม 2564; แก้ไขบทความ: 5 มิถุนายน 2564; ตอรับตีพิมพ์: 14 กันยายน 2564

Received: May 17, 2021; Revised: June 5, 2021; Accepted: September 14, 2021

ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพปัจจุบันของการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง สภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด
2. ดัชนีความต้องการจำเป็น พบว่า ด้านที่มีความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ ด้านการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของครอบครัวและชุมชน
3. แนวทางการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก คือ 1) ด้านการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของครอบครัวและชุมชน 2) ด้านส่งเสริมสุขภาพเพื่อการเรียนรู้ 3) ด้านการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ 4) ด้านการบริหารจัดการบุคลากรทุกประเภทตามหน่วยงานที่สังกัด 5) ด้านการบริหารจัดการด้านสภาพแวดล้อมเพื่อความปลอดภัย

คำสำคัญ: แนวทาง; มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ; ด้านการบริหารจัดการ

Abstract

The purposes of this research were: 1) to study the current situation and the desirable conditions of the standard operation on administration of the National Early Childhood Development Center, 2) to study the needs of the standard operation on administration of the National Early Childhood Development Center, 3) and to study guidelines for the standard operation on administration of the National Early Childhood Development Center under the local administrative organization in Pha Nakhon Si Ayutthaya province. This research was a mixed method research between quantitative research and qualitative research. The sample group consisted of administrators, heads of CDC, teacher, committees of CDC with the total number 348 people using stratified random sampling method. The research instrument was 5 rating scale questionnaire with the validity coefficient (IOC) = 0.67-1.00 and reliability of the whole questionnaire at 0.95. The statistics used to analyze data comprised percentage, frequency, means, means, and modified priority needs index, Median and Inter Quartile Range.

The research results were found that:

1. The current situation of the standard operation was at a moderate level of practice, when considering each aspect, it was found that the aspect with the highest

level of practice.

2. Needs of the standard operation on administration were found that the highest needs were the promotion of family and community participation.

3. The standard operation approaches should be managed as follows: 1) on the aspect of promotion of family and community participation, 2) on the aspect of management for promoting health and learning, 3) on aspect of systematic management, 4) on aspect of personnel administration, 5) on aspect of environmental management for safety.

Keywords: Guidelines; Nation Early Childhood Development Center Standards; Management

1. บทนำ

กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น มีการประกาศให้ใช้มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ พ.ศ. 2562 ลงวันที่ 9 พฤษภาคม 2562 มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. 2562 มีจำนวน 3 มาตรฐาน ได้แก่ มาตรฐานที่ 1 การบริหารจัดการสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย มาตรฐานที่ 2 กระบวนการดูแลจัดประสบการณ์ เรียนรู้ และการเล่น และมาตรฐานที่ 3 คุณภาพของเด็กปฐมวัย มาตรฐานในบริบทนี้จึงเป็นมาตรฐานที่มุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยรวม การกำหนดให้มีมาตรฐานการศึกษาทำให้เกิดโอกาสที่เท่าเทียมกันในการพัฒนาคุณภาพเพราะสถานศึกษาทุกแห่งรู้ว่าเป้าหมายการพัฒนาที่แท้จริงอยู่ที่ใดการกำหนดให้มีมาตรฐานการศึกษาจึงเป็นการให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษา 2 ประการ ได้แก่ 1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทุกแห่งมีเกณฑ์เปรียบเทียบกับมาตรฐานซึ่งเป็นมาตรฐานเดียวกัน 2) มาตรฐานทำให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเข้าใจชัดเจนว่าจะพัฒนาคุณภาพการศึกษาไปในทิศทางใด มาตรฐานการศึกษาจึงเป็นจุดเริ่มต้น

ของการพัฒนาทุนมนุษย์ และเป็นเป้าหมายสำคัญที่สุดที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย ทุกคนต้องรับรู้ และปฏิบัติงานในหน้าที่ที่รับผิดชอบให้บรรลุถึงเป้าหมายตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนดและร่วมรับผิดชอบต่อผลการจัดการศึกษาที่เกิดขึ้น ซึ่งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กใช้เป็นแนวทางดำเนินงานเพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา และเตรียมการสำหรับการประเมินคุณภาพภายนอก (กระทรวงมหาดไทย, 2545)

จากสภาพปัญหาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนใหญ่ยังไม่ทราบบทบาทและหน้าที่ในการจัดการศึกษาตามอำนาจหน้าที่ของตนเองทำให้ขาดแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย ตลอดจนไม่สามารถเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ได้ ปัญหาที่เกิดขึ้นมีหลายประการอันเนื่องมาจากความแตกต่าง ทั้งทางด้านงบประมาณ และสภาพโครงสร้าง อาคาร สถานที่ และสิ่งแวดล้อม ครูและบุคลากรที่ได้รับการบรรจุแต่งตั้งมาด้วยกรณีพิเศษ ตลอดจนผู้บริหารท้องถิ่น และพนักงานท้องถิ่น ผู้ปกครอง และชุมชน ยังขาด

ความรู้ความสนใจและการมีส่วนร่วม อีกทั้งยังไม่ให้ความสำคัญในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กการส่งเสริมคุณภาพในการบริหารงาน การศึกษาด้านปฐมวัยยังไม่สม่ำเสมอ โดยเฉพาะผู้บริหารและพนักงานส่วนท้องถิ่น ที่มีความหลากหลายของภูมิหลังด้านการศึกษา อาชีพ รายได้ความเข้าใจในการจัดการศึกษาท้องถิ่น สอดคล้องกับสำนักเลขาธิการสภาการศึกษา (2560) พบว่า การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ผ่านมา พบปัญหาและอุปสรรคด้านครูและบุคลากร เรื่องการจัดการศึกษาปฐมวัย ทั้งด้านหลักสูตร การจัดกิจกรรม การวัดและประเมินผล การประเมินพัฒนาการเด็ก อาคารสถานที่ที่ไม่ได้มาตรฐาน ขาดงบประมาณ สื่ออุปกรณ์และ เครื่องเล่นสนามสำหรับเด็กไม่เพียงพอ ในด้านการบริหารจัดการให้การทำงานเกิดประสิทธิภาพ เพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชน จำเป็นต้องเข้าถึงปัญหาการปฏิบัติงาน ภาระงาน ให้เกิดความต่อเนื่อง อาทิ การรับนโยบายจาก ผู้บริหารมาปฏิบัติงานบริหารบุคลากร เป็นต้น ด้านวิชาการมีหลักสูตรที่ยังไม่ชัดเจน และไม่ สอดคล้องกับหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการ พุทธศักราช 2560 เนื่องจากขาดการส่งเสริมและ การศึกษาทำความเข้าใจหลักสูตร การนำหลักสูตร ไปใช้ และไม่มีการประเมินหลักสูตรสถานศึกษา ในทุกปีการศึกษา ขาดการส่งเสริมและพัฒนาครู และบุคลากรให้มีความเชี่ยวชาญทางวิชาชีพ ให้มีคุณภาพที่สูงขึ้น ซึ่งควรจัดสิ่งแวดล้อมและ สื่อเทคโนโลยีการเรียนรู้ ทันสมัยเป็นระบบ

ทำความสะอาดและปลอดภัยในทุกพื้นที่ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

จากสภาพปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาแนวทางการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เพื่อที่จะนำข้อมูล สารสนเทศมาเป็นแนวทางในการบริหารจัดการ ศึกษาาระดับปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มี ประสิทธิภาพในการพัฒนา และใช้เป็นแนวทาง การส่งเสริมและสนับสนุนความสามารถในการ บริหารจัดการศึกษาาระดับปฐมวัย การบริหารสถาน ศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นในโอกาสต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันสภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติด้านการบริหารจัดการ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น ในเขตจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
2. เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นของ การดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็ก ปฐมวัยแห่งชาติด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนา เด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
3. เพื่อศึกษาแนวทางการดำเนินงาน ตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตจังหวัด พระนครศรีอยุธยา

3. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้ เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mix Method Research) ระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาวิเคราะห์และสังเคราะห์วรรณกรรม เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เพื่อกำหนดเป็นกรอบแนวคิดของการวิจัย

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดพระนครศรีอยุธยา เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ

ขั้นตอนที่ 3 ศึกษาความต้องการจำเป็นของการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยา การวิจัยเชิงปริมาณ

ขั้นตอนที่ 4 จัดทำร่างแนวทางการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ ด้านการบริหารจัดการ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดพระนครศรีอยุธยา เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ

ขั้นตอนที่ 5 ตรวจสอบร่างแนวทางการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย

แห่งชาติด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยผู้เชี่ยวชาญ

ขั้นตอนที่ 6 สรุปแนวทางการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้อำนวยการ จำนวน 132 คน และหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 128 คน ครูผู้ดูแลเด็ก จำนวน 402 คน คณะกรรมการบริหารศูนย์ จำนวน 1,987 คน สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดพระนครศรีอยุธยา รวมทั้งสิ้น 2,649 คน และกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้อำนวยการ จำนวน 17 คน และหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 16 คน ครูผู้ดูแล จำนวน 54 คน คณะกรรมการบริหารศูนย์ จำนวน 261 คน สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยา รวมทั้งสิ้น 348 คน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane, 1973) ที่ระดับความคลาดเคลื่อนในการสุ่ม .05 และด้วยวิธีการสุ่มอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling)

การวิจัยเชิงคุณภาพ กลุ่มเป้าหมายในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กราชคราม ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดยม ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตลาดเกรียบ สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ซึ่งเป็นศูนย์พัฒนาเด็ก

เล็กต้นแบบที่มีหน่วยงานราชการ หรือศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทั้งในและนอกพื้นที่เข้ามาศึกษาดูงานด้านการบริหารจัดการอย่างต่อเนื่อง โดยผู้ให้ข้อมูลหลักประกอบด้วย คือ ผู้อำนวยการสถานศึกษาทั้ง 3 แห่ง และหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 3 คน ครูผู้ดูแล จำนวน 6 คน คณะกรรมการบริหารศูนย์ จำนวน 3 คน รวมจำนวนทั้งหมด 12 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ข้อมูลเชิงปริมาณ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยขั้นตอนที่ 2 นี้เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (5 Rating Scales) ที่ใช้สอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ประกอบด้วย 2 ตอนคือ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) และตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (5 Rating Scales)

2. ข้อมูลเชิงคุณภาพ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น ประกอบด้วย แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structural Interviewing) นอกจากนี้ยังมีอุปกรณ์ที่ช่วยในการ

เก็บรวบรวมข้อมูลคือ กล้องถ่ายรูป เครื่องบันทึกเสียง สมุดบันทึก และเครื่องคอมพิวเตอร์ โน้ตบุ๊ก

การเก็บรวบรวมข้อมูลของการวิจัยในขั้นตอนที่ 2 เก็บจากกลุ่มตัวอย่างโดยใช้แบบสอบถาม จำนวน 348 ฉบับ การเก็บรวบรวมข้อมูลได้ดำเนินการ ดังนี้

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ ผู้วิจัยได้ขอหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เพื่อขออนุญาตและขอความอนุเคราะห์จากผู้บริหาร สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพระนครศรีอยุธยา แจ้งให้บุคลากรของสถานศึกษาทราบและเป็นผู้ตอบแบบสอบถามผู้วิจัยลงภาคสนามทำการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยการนำหนังสือจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลตามสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 348 คน และได้แบบสอบถามกลับมา จำนวน 348 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 และได้ทำการตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้จากกลุ่มตัวอย่างก่อนนำไปวิเคราะห์

2. การเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยขออนุญาตให้คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จัดทำหนังสือเสนอขออนุญาตให้คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เพื่อขออนุญาตในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาจากสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง นำหนังสือขออนุญาตจากผู้บริหาร

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ไปยื่นต่อหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลจำนวน 12 คน โดยเป็นหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 3 คน ครูผู้ดูแลเด็กจำนวน 6 คน และคณะกรรมการบริหารศูนย์จำนวน 3 คน ผู้วิจัยนัดหมาย วัน เวลา สำหรับการลงพื้นที่เก็บรวบรวมข้อมูล โดยผู้วิจัยได้เดินทางไปเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ตามวัน เวลา ที่นัดหมาย ซึ่งผู้วิจัยจะสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi structural Interviewing) โดยใช้ประเด็น แนวทางการสัมภาษณ์ ทำการรวบรวม แนวทางการประยุกต์ใช้ความคิดสร้างสรรค์ในการบริหารสถานศึกษา และข้อเสนอแนะต่างๆ จากประสบการณ์ตรงของผู้ให้สัมภาษณ์ โดยมีการจดบันทึก ถ่ายภาพ สิ่งต่างๆ ที่เกิดขึ้นระหว่างที่อยู่ในโรงเรียนเป้าหมายเพื่อนำมาสรุปและประเมินผลการดำเนินงาน

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลเชิงปริมาณ การวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นโดยใช้สถิติเชิงบรรยายเพื่ออธิบายคุณลักษณะทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ความถี่ และร้อยละ การวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน

และสภาพที่พึงประสงค์ สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ดัชนีความต้องการจำเป็นแบบปรับปรุง

2. ข้อมูลเชิงคุณภาพการวิเคราะห์ข้อมูลของการวิจัยในขั้นตอนที่ 4 จัดทำร่างแนวทางการดำเนินงานตามมาตรฐานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตจังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยการวิเคราะห์เนื้อหาแล้วบรรยายข้อมูลที่ได้จากการศึกษา

4. สรุปผลการวิจัย

1. สภาพปัจจุบันของการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อยู่ในระดับปานกลาง สภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

2. ความต้องการจำเป็นในการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ตารางที่ 1 แสดงค่าความต้องการจำเป็นในการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

มาตรฐานการดำเนินงาน	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PNI	ลำดับ
	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ		
1. ด้านการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ	3.66	0.46	มาก	4.82	0.48	มากที่สุด	0.32	3

มาตรฐานการดำเนินงาน	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PNI	ลำดับ
	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ		
2. ด้านการบริหารจัดการบุคลากรทุกประเภทตามหน่วยงานต้นสังกัด	3.70	0.44	มาก	4.80	0.50	มากที่สุด	0.30	4
3. ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย	3.37	0.48	ปานกลาง	4.32	0.25	มากที่สุด	0.28	5
4. ด้านการส่งเสริมสุขภาพและการเรียนรู้	3.30	0.48	ปานกลาง	4.54	0.25	มากที่สุด	0.38	2
5. ด้านการมีส่วนร่วมของครอบครัวและชุมชน	3.26	0.39	ปานกลาง	4.76	0.26	มากที่สุด	0.46	1
โดยรวม	3.46	0.47	ปานกลาง	4.65	0.65	มากที่สุด	0.35	

จากตารางที่ 1 ความต้องการจำเป็นของการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยภาพรวม พบว่า ความต้องการจำเป็นของการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยภาพรวม พบว่า ค่าดัชนี $PNI_{Modified}$ ของความต้องการจำเป็นเฉลี่ยเท่ากับ 0.35 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านที่มีความสำคัญอันดับหนึ่งคือ ด้านการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของครอบครัวและชุมชน ($PNI_{Modified} = 0.46$) รองลงมาคือ ด้านการส่งเสริมสุขภาพและการเรียนรู้ ($PNI_{Modified} = 0.38$) ด้านการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ ($PNI_{Modified} = 0.32$) ด้านการบริหารบุคลากรทุกประเภทตามหน่วยงานต้นสังกัด ($PNI_{Modified} = 0.30$) และด้านการบริหารจัดการ

สภาพแวดล้อมเพื่อความปลอดภัย ($PNI_{Modified} = 0.28$)

3. ผลการศึกษาแนวทางการดำเนินงานพบว่า 1) ด้านการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของครอบครัวและชุมชน ควรเสนอแผนงาน/โครงการกิจกรรมเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างครอบครัว ชุมชน และศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อย่างสม่ำเสมอเพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขในสิ่งที่บกพร่องของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 2) ด้านส่งเสริมสุขภาพเพื่อการเรียนรู้ ควรมีการดูแลทำความสะอาดห้องน้ำ ห้องส้วมให้สะอาดและใช้งานได้เหมาะสมต่อการใช้งานแก่เด็ก 3) ด้านการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรจัดทำแผนการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ประกอบด้วย แผนพัฒนาการศึกษา/แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ/แผนการพัฒนาตนเองให้สอดคล้องกับมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ 4)

ด้านการบริหารจัดการบุคลากรทุกประเภทตามหน่วยงานที่สังกัด พบว่า บุคลากรในสายงานครุ มีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานเหมาะสมกับตำแหน่งงาน มีการประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างเป็นธรรมและโปร่งใส และ 5) ด้านการบริหารจัดการด้านสภาพแวดล้อมเพื่อความปลอดภัย ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรจัดให้มีระบบป้องกันภัยที่ได้มาตรฐาน

5. อภิปรายผลการวิจัย

1. สภาพปัจจุบัน โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษาบางแห่งยังไม่ให้ความสำคัญกับการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างจริงจัง ซึ่งการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นสิ่งสำคัญที่ผู้บริหารและครูควรให้ความสำคัญกับเด็กเล็ก ทั้งนี้เพราะเด็กปฐมวัยเป็นวัยที่แตกต่างจากเด็กวัยอื่นๆ เป็นวัยที่สำคัญต่อการวางรากฐาน บุคลิกภาพ และการพัฒนาสมอง ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการพัฒนาการบริหารงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้ได้มาตรฐานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามมาตรฐานที่ 1 คือ ด้านการบริหารจัดการ 5 ด้าน ให้มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของปัญญา คงอินทร์ ได้ศึกษาการศึกษาสภาพและแนวทางการดำเนินงานจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามมาตรฐานกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ในอำเภอวัดโบสถ์

จังหวัดพิษณุโลก พบว่า สภาพการดำเนินงานในปัจจุบัน มีภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับงานวิจัยของปรีชาภรณ์ ศรีโยวงศ์ (2557) ได้ศึกษาสภาพการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเมืองจังหวัดมหาสารคาม พบว่า ครูผู้ดูแลเด็กและคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการปฏิบัติงาน ตามมาตรฐานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม มีภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับงานวิจัยของวิภาพร ศรีพงษ์ยิ่ง (2561) ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลแก้ง อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม พบว่า สภาพปัจจุบันการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอยู่ในระดับปานกลาง

สภาพที่พึงประสงค์ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษาส่วนใหญ่มีการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็ก โดยยึดหลักการบริหารงานให้สอดคล้องกับภารกิจหลักคือ การจัดการศึกษาแก่เด็ก อายุ 2-5 ปี เพื่อเตรียมความพร้อม ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญาให้กับเด็กก่อนเข้าเรียนประถมศึกษา ประกอบกับนโยบายต่างๆ ของหน่วยงานที่เร่รุดในเรื่องมาตรฐานและการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ทำให้บุคลากรในหน่วยงานที่รับผิดชอบงานด้านการศึกษา และคณะกรรมการสถานศึกษา ต่างมีความ

พร้อมในการพัฒนาการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้เป็นไปตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ ให้มีคุณภาพและได้มาตรฐานเป็นที่ยอมรับในทุกด้าน สอดคล้องกับงานวิจัยของอัญชลี หลักชัย (2562) ได้ศึกษาการพัฒนาแนวทางการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดอุดรธานี พบว่า โดยภาพรวมสภาพที่พึงประสงค์ในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดอุดรธานี อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน

2. ความต้องการจำเป็นของการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กเล็กด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตจังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยภาพรวม พบว่า มีค่าดัชนี $PNI_{Modified}$ ของความต้องการจำเป็นเฉลี่ย เท่ากับ 0.35 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการส่งเสริมครอบครัวและชุมชน เป็นด้านที่มีความต้องการจำเป็นของการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ ด้านการบริหารจัดการ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา สูงสุดเป็นอันดับหนึ่ง โดยมีค่าความต้องการจำเป็น $PNI_{Modified}$ เท่ากับ 0.46 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดพระนครศรีอยุธยาให้ความสำคัญกับครอบครัวและชุมชน และการส่งเสริมกิจกรรมที่ชุมชนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กค่อนข้างน้อย ดังนั้น ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กยังได้รับการจัดสรรงบประมาณ

ในการสนับสนุนการบริหารและการจัดการศึกษาที่ยังไม่เพียงพอต่อความต้องการ และครอบคลุมทุกภารกิจ สอดคล้องกับงานวิจัยของพรรณกร ไชยศรี และนิยดา เปี่ยมพิชนะ (2564) ได้ศึกษาแนวทางการดำเนินงานตามมาตรฐานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่เทศบาลนครขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น พบว่า ความต้องการจำเป็นของการดำเนินงานตามมาตรฐานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่เทศบาลนครขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่นโดยภาพรวม พบว่า ด้านการส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีความต้องการจำเป็นสูงเป็นอันดับหนึ่งที่มีค่าความต้องการจำเป็น $PNI_{Modified}$ เท่ากับ 0.33

3. แนวทางการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ ด้านการบริหารจัดการ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านการส่งเสริมครอบครัวและชุมชน คือ 1) ควรเสนอแผนงาน/โครงการกิจกรรมเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่าง ครอบครัว ชุมชน และศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ควรจัดกิจกรรมในวันสำคัญตามประเพณีและโอกาสเพื่อให้ครอบครัว ชุมชน ได้มีส่วนร่วมในกิจกรรม 3) ควรจัดตั้งเครือข่ายในการพัฒนาเด็กปฐมวัยให้สอดคล้องกับมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ สอดคล้องกับงานวิจัยของพรรณกร ไชยศรี และนิยดา เปี่ยมพิชนะ (2564) ได้ศึกษาแนวทางการดำเนินงานตามมาตรฐานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตพื้นที่เทศบาลนครขอนแก่น อำเภอ

เมือง จังหวัดขอนแก่น พบว่า แนวทางพัฒนาการดำเนินงานตามมาตรฐานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้านการส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัยคือ ควรมีการสนับสนุนการจัดประชุมระหว่างหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กครูผู้ดูแลเด็กกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อกำหนดแผนความร่วมมือในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ควรมีการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานเครือข่ายศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพื่อสร้างการมีส่วนร่วม การติดตาม การประเมินผลหรือการนำผลการประเมินไปปรับปรุงแก้ไข ควรมีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์งานพัฒนาเครือข่ายพัฒนาเด็กปฐมวัยต่างๆ สอดคล้องกับงานวิจัยของ มลิวรรณ ภิรมย์รักษ์ (2561) ได้ศึกษาการพัฒนาแนวทางการดำเนินงานตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม พบว่า ผู้บริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรให้ความสำคัญในเรื่องของการศึกษา โดยควรมีการกำหนดนโยบายให้ชัดเจน และให้ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาการดำเนินงานและการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและพัฒนาให้เกิดเครือข่ายมากขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ Anne and Valerit (อ้างถึงใน วิภาพร ศรีพงษ์ชัย, 2561) ได้ศึกษาเกี่ยวกับนโยบายการจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย โดยความร่วมมือของชุมชนภายใต้การอุปถัมภ์ของกระทรวงศึกษาธิการ กรณีศึกษาประเทศนิวซีแลนด์ พบว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนและองค์กรต่างๆ มีบทบาทและอิทธิพลต่อความสำเร็จในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย

6. ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1.1 ด้านการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของครอบครัวและชุมชน ควรมีการกำหนดรูปแบบกิจกรรมความร่วมมือของชุมชน เพื่อสร้างเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย การพัฒนาครู และสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ให้มีความเข้มแข็งได้ตามบริบทสังคมและวัฒนธรรมของแต่ละพื้นที่ เช่น ห้องสมุดของเล่น และมีการจัดตั้งเครือข่ายพ่อแม่ผู้ปกครองกันเอง เป็นการเปิดโอกาสให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการพัฒนาสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย

1.2 ด้านการส่งเสริมสุขภาพและการเรียนรู้ ควรจัดบริเวณห้องน้ำ ห้องส้วมให้สะอาดเหมาะสมต่อการใช้งานของเด็ก

1.3 ด้านการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ ควรมีการจัดทำแผนการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ให้สอดคล้องกับมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ

1.4 ด้านการบริหารบุคลากรทุกประเภทตามหน่วยงานต้นสังกัด ควรมีการสรรหาคัดเลือก การบรรจุแต่งตั้ง การพัฒนา การเลื่อนขั้นเลื่อนตำแหน่ง การโยกย้ายทรัพยากรบุคคลอย่างเป็นธรรม

1.5 ด้านการจัดการสภาพแวดล้อมเพื่อความปลอดภัย ควรจัดให้มีระบบป้องกันภัยจากบุคคลภายนอกทั้งในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและนอกศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาการพัฒนาตัวบ่งชี้การดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย

แห่งชาติด้านการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของ
ครอบครัวและชุมชน สังกัดองค์กรปกครองส่วน
ท้องถิ่น ในเขตจังหวัดพระนครศรีอยุธยาด้านการ
ส่งเสริมครอบครัวและชุมชน

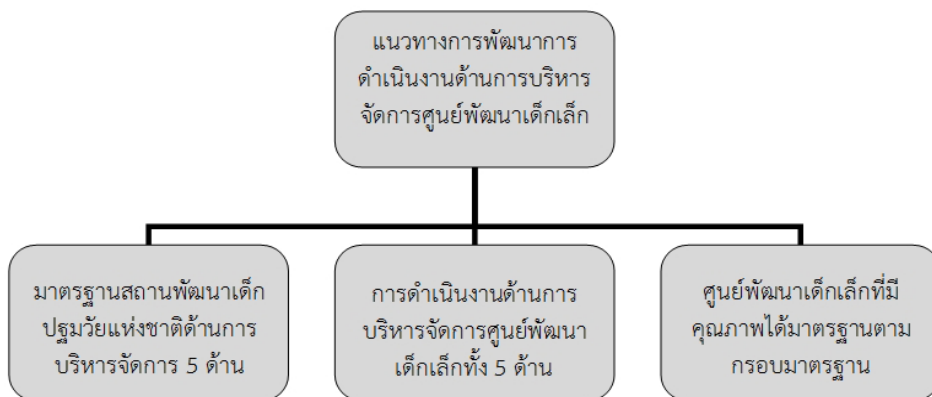
2.2 ควรศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพล
ต่อการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็ก
ปฐมวัยแห่งชาติด้านการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของ
ครอบครัวและชุมชน สังกัดองค์กรปกครองส่วน
ท้องถิ่น ในเขตจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

2.3 ควรศึกษาการพัฒนารูปแบบการ
ดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย
แห่งชาติด้านการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของ

ครอบครัวและชุมชน สังกัดองค์กรปกครองส่วน
ท้องถิ่น ในเขตจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

7. องค์ความรู้ที่ได้รับ

ได้ทราบแนวทางในการพัฒนาการดำเนิน
งานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ
ซึ่งเป็นกรอบในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็ก
เล็กในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
ในเขตจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ให้มีประสิทธิภาพ
ตรงตามวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษาสำหรับ
เด็กปฐมวัยให้มีมาตรฐาน มีคุณภาพและเกิดผล
สัมฤทธิ์ในองค์กร ดังภาพ

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ที่ได้รับ

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงมหาดไทย. (2545). *คู่มือศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น*. กรุงเทพฯ: กรมการปกครอง.
- ปรีชาภรณ์ ศรีโยวงศ์. (2557). *สภาพการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม*. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

- พรรณกรณั์ ไชยศรี และนิดา เปี่ยมพิชนะ. (2564). แนวทางการดำเนินงานตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในพื้นที่เทศบาลนครขอนแก่น. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.
- มลิวัลย์ ภิรมย์รักษ์. (2561). การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- วิภาพร ศรีพงษ์ยิ่ง. (2561). แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลแก้ง อำเภอมะนัง จังหวัดมหาสารคาม. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.
- อัญชลี หลักชัย. (2562). การพัฒนาแนวทางการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดอุดรธานี. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- Yamane, T. (1973). *Statistics: An Introductory Analysis*. 3rd Edition. New York: Harper and Row.

